

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 2.3.2018
C(2018) 1285 final

Vážený pane předsedo,

Komise by ráda poděkovala Senátu Parlamentu České republiky za jeho usnesení k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropské občanské iniciativě (COM(2017) 482 final).

Zvýšení demokratické legitimacy v EU prostřednictvím většího zapojení občanů je jednou z deseti priorit Junckerovy Komise (priorita č. 10 – Unie demokratické změny). Návrh nařízení o evropské občanské iniciativě je jedním z aktů, které Komise přijala dne 13. září 2017 jako součást balíčku týkajícího se demokracie a kterým pokračuje v plnění svého závazku v této oblasti. Podaří-li se docílit toho, že iniciativa bude jakožto nástroj přístupnější, bude představovat menší zátěž a bude z organizačního hlediska i pro signatáře schůdnější, bude možné plně využít jejího potenciálu, tedy podpořit diskusi mezi občany na úrovni Unie a přiblížit Unii občanům.

Komise vítá, že Senát vyjádřil podporu evropské občanské iniciativě jakožto nástroji i opatřením obsaženým v návrhu, která se snaží identifikovat a řešit některé nedostatky v provádění tohoto nástroje v jeho stávající podobě. Komise by rovněž ráda připomněla, že v souladu se stávajícím právním rámcem již provedla řadu konkrétních zlepšení. Zejména postup Komise, který v odůvodněných případech umožňuje částečnou registraci iniciativy, přispěl k prudkému poklesu počtu iniciativ, které byly shledány za nepřijatelné.

Komise by rovněž chtěla zdůraznit, že u iniciativ, kterým se podařilo získat předepsanou podporu a u kterých to bylo vhodné, přijala návazná opatření. V jednom případě (iniciativa „Jeden z nás“) Komise shledala, že stávající právní rámec je dostačující a že žádné další kroky není třeba podnikat. V dalších třech případech (iniciativy „Right2Water“, „Stop vivisekci“ a „Zakažte glyfosát a toxické pesticidy“) se Komise zavázala k řadě navazujících opatření legislativní či nelegislativní povahy. Zejména v reakci na iniciativu „Right2Water“ Komise dne 31. ledna 2018 navrhla revidovanou směrnici o pitné vodě. To svědčí o tom, že evropská občanská iniciativa má na politiky EU a tvorbu právních předpisů skutečný dopad.

*Vážený pan Milan ŠTĚCH
Předseda Senátu Parlamentu České republiky
Valdštejnské náměstí 17/4
118 01 PRAHA 1*

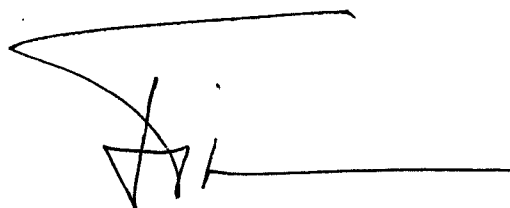
Komise bere náležitě na vědomí pochybnosti Senátu týkající se mimo jiné registrace navrhovaných občanských iniciativ a následných opatření u iniciativ, kterým se podařilo získat potřebný počet prohlášení o podpoře a byly předloženy Komisi.

V tomto ohledu je třeba poznamenat, že působnost evropské občanské iniciativy jakožto nástroje pro spoluúčast na utváření politického programu je zakotvena ve Smlouvách Evropské unie a nelze ji tedy nařízením měnit. To platí zejména pro řadu aspektů obsažených v usnesení týkajících se registrace iniciativ a fází přezkumu a návazných opatření.

Postoj Komise k těmto aspektům a ostatním připomínkám obsaženým v usnesení uvádíme v příloze. Výše uvedené argumenty vycházejí z původního návrhu Komise, který v současné době prochází legislativním procesem, na němž se podílí Evropský parlament i Rada. Usnesení Senátu bylo zpřístupněno zástupcům Komise při probíhajících jednáních s Evropským parlamentem a Radou a bude sloužit jako podklad pro tato jednání.

Zároveň doufá, že podaná vysvětlení jsou dostatečnou odpovědí na připomínky Senátu, a těší se na pokračování vzájemného politického dialogu.

S úctou

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping horizontal stroke at the top, followed by a series of vertical and diagonal lines that form a stylized, abstract shape, and ending with a long horizontal line extending to the right.

*Frans Timmermans
první místopředseda*

Příloha

Komise pečlivě posoudila veškeré připomínky, které Senát ve svém usnesení vyjádřil, a ráda by poskytla následující vysvětlení.

Řada připomínek ve stanovisku Senátu se týká povahy a působnosti evropské občanské iniciativy, pokud jde o podmínky a postupy při uplatňování tohoto nástroje obsažené v návrhu Komise. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že působnost evropské občanské iniciativy je zakotvena ve Smlouvách Evropské unie. Zejména podle čl. 11 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii se „Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států může ujmout iniciativy a vyzvat Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.“ Právní základ návrh tvoří článek 24 Smlouvy o fungování Evropské unie, který umožňuje přijetí ustanovení upravujících postupy a podmínky požadované pro občanskou iniciativu ve smyslu článku 11 Smlouvy o Evropské unii.

Návrh Komise – stejně jako stávající nařízení (EU) č. 211/2011 o občanské iniciativě – tedy stanoví podmínky a postupy pro uplatňování evropské občanské iniciativy v rámci působnosti stanovené Smlouvami, které nelze nařízením měnit. To se vztahuje k několika připomínkám uvedeným v usnesení Senátu týkajícím se registrace iniciativ a fází přezkumu a návazných opatření. Komise smí zaregistrovat pouze takové navrhované občanské iniciativy, které spadají do rámce pravomocí Komise, jež ji opravňují předložit návrh evropského právního aktu pro účely provádění Smluv. Evropská občanská iniciativa je zároveň vymezena ve Smlouvách jako výzva Komisi, a nařízení tedy nemůže Komisi uložit povinnost, aby musela návrh právního aktu ke splnění cílů iniciativy předložit ve všech případech.

Pokud jde o registraci iniciativ a opatření ke snížení počtu zamítnutých žádostí, návrh vychází z úprav, které již byly v rámci zdokonalení tohoto nástroje současnou Komisí provedeny podle stávajícího právního rámce, a v postupu registrace zavádí další zlepšení. Jedná se o možnost poskytnout organizátorům předběžné informace v případech, kdy iniciativa nespadá do pravomocí Komise, a možnost částečné registrace iniciativy v případech, kdy pouze část iniciativy – zahrnující její hlavní cíle – není zjevně mimo rámec pravomocí Komise opravňujících ji k předložení návrhu právního aktu. Kromě těchto zdokonalení návrh počítá s dalšími opatřeními (např. poradenstvím a podporou pro organizátory prostřednictvím online platformy pro spolupráci v rámci evropské občanské iniciativy) nebo která budou stanovena v rámci provádění (např. pokyny týkající se požadavků na registraci, mimo jiné prostřednictvím internetových stránek sloužících k registraci evropských občanských iniciativ).

Pokud jde o návazná opatření přijímaná na základě iniciativ, jimž se podařilo shromáždit jeden milion prohlášení o podpoře a byly předloženy Komisi, návrh pro tuto fázi zavádí několik zlepšení, zejména prodlužuje lhůtu přezkumu ze tří měsíců na pět, což poskytne větší prostor pro diskusi o iniciativě, než k ní Komise přijme stanovisko. Návrh dále zavádí zdokonalení u fáze slyšení v Evropském parlamentu, především s cílem

zajistit vyvážené a inkluzivní zastoupení všech zúčastněných stran, kterých se iniciativa týká, a zastoupení dalších institucí a poradních orgánů na slyšení.

Komise plně souhlasí s tím, že důležitá úloha při provádění evropské občanské iniciativy náleží Evropskému parlamentu, včetně fáze slyšení v Evropském parlamentu jakožto mechanismu umožňujícího dialog a výměnu názorů mezi orgány Evropské unie a organizátory úspěšných evropských občanských iniciativ.

Pokud jde o zpřísnění požadavků týkajících se reakce Komise na iniciativy v této fázi, zachovává návrh ustanovení stávajícího nařízení. Ta Komisi ukládají zveřejnit sdělení obsahující právní a politické závěry učiněné ve věci dané iniciativy, opatření, která Komise případně hodlá přijmout, a odůvodnění, proč opatření přijmout hodlá či nehodlá. Tato ustanovení poskytují účinný a přiměřený mechanismus, který odráží působnost evropské občanské iniciativy jakožto výzvy určené Komisi, jak je zakotvena ve Smlouvách Evropské unie a kterou nelze nařízením měnit.

Je třeba poznamenat, že i v případech, kdy Komise na iniciativu zareaguje kladně, se může další nejvhodnější postup u jednotlivých evropských občanských iniciativ lišit, a to jak povahou návazných opatření, tak harmonogramem jejich provádění. Pokud se Komise rozhodne v reakci na iniciativu předložit legislativní návrh, bude muset dodržet zásady zlepšování právní úpravy a vyčlenit čas potřebný na přípravu (např. na hodnocení, posouzení dopadů či konzultaci se zúčastněnými stranami).

Pokud jde o věkovou hranici opravňující k podpoře iniciativ, cílem návrhu je snížit ji na 16 let. Komise se domnívá, že tato změna představuje výrazný posun, který zvýší účast mladších generací na unijní demokratické debatě, umožní více než deseti milionům mladých Evropanů vyjádřit evropským občanským iniciativám podporu a přispěje i k plnění obecnějších cílů, jako je zvyšování jejich povědomí o Evropské unii.

Pokud jde o postup ověřování podpisů, návrh volí vyvážený a přiměřený přístup, který příslušným orgánům členských států umožňuje ověřit podpisy odpovídajícími kontrolními postupy v souladu s vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi. Návrh upřesňuje, že tato kontrola může být prováděna na namátkově vybraném vzorku, avšak povinnost použít náhodný vzorek neukládá. Technickou spoluprací mezi Komisí a příslušnými orgány členských států na technických postupech ověřování podpisů by bylo možné za účelem případné implementace zvážit v rámci odborné skupiny pro evropskou občanskou iniciativu.

Pokud jde o ustanovení o přezkumu, Komise bude podle návrhu pravidelně provádět přezkum fungování nástroje evropské občanské iniciativy a do pěti let od data použitelnosti nařízení a poté každých pět let předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho uplatňování. Tyto zprávy budou zveřejněny. Komise se domnívá, že pětileté období pro přezkum nařízení je přiměřené, poskytuje dostatek času k řádnému provádění a k následnému přezkumu, včetně shromáždění důkazů o výsledcích a dopadech.